

Givssideapmi mánáidgárddis

fub

MÁNÁIDGÁRDDIID
VÁHNENLÁVDEGODDI

“Mánát leat buot divrasepmosat váhnemiidda, ja mánáid loaktin árgabeaivvisteaset lea áibbas mearrideaddji mánáid čálgamii ja šaddamii ja váhnemiid oadjebasvuhtii.”

Lea go mánáidgárddiin givssideapmi?

Lea váttis defineret mánáidgárdemánáid láhttemiid givssideapmin. Okta sivain dasa sáhhtá leat ahte mánáidgárdebargit ja váhnemat “biehttalit” oaidnimis ahte maiddá smávva mánát bieguhít ja loavkašuttet earáid, ja dat mo smávva mánáid negatiivvaláš láhtten sáhhtá váikkuhit earáide. Dat ahte mánát bieguhít mánáidgárddis, lea dokumenterejuvvon mánggain iskosin ja dutkanbohtosiin, ee. dáin raporttain: Hedemárkku allaskuvlla Bargoraporta nr. 9 – 2012 “Barnehaagen som læringsmiljø og danningsarena” ja “Barns medvirkning og trivsel i barnehaagen” DMM/NTNU:s, Servodatdutkan 2012. Go mánáid bieguhuvo beaivválaččat dahje mángii vahkus, nu go dát raporttat čájehit, de lea dát negatiivvaláš ja duođalaš vásáhus sutnje geasa dát guoská, ja sáhhtá FUB’ oavila vuodul definerejuvot givssideapmin.

Givssideapmi lea duođalaš váttisvuohta sidjiide geaidda dat guoská, ja vásihit olggušteami ja loavkašuttima sániiguin ja daguiguin lea seamma lossat gohčodeažžat go dan givssideapmin, loavkašuttimin dahje bávvčagahttimin. Hárdin ja bieguheapmi ii leat seamma go givssideapmi, muhto hárdin mii dáhpáhuvvá systemáhtalaččat ja guhká seamma máná vuostá, lea givssideapmi.

FUB lea mielde Julggaštusas givssideami vuostá ja bargá dan ovdii ahte áigeovuodilastit givssideami mánáidgárddis.

Mo lea givssideapmi mánáid gaskkas oaidnit?

Iskkadeamit mánáid loaktimis mánáidgárddis čájehit ahte 12 % mánáin vásihit bieguheami mánáidgárddis, bieguheami dovdomearkkat leat:

- huškun, hoigan ja vuovttaid gaikun
- hárdin, čaibman, gohčodeapmi
- bilidit ja čiehkát biergasiid nuppiin
- olggušteapmi

Mánáidgárddis sáhttet bargit
čadáhít mánáidságastallamiid
vai dihtet mo mánáid loaktin ja
ovttasdoaiman lea.

“In imaš go eará
mánát hárdet Nina,
sonhan čirro nu
álkit!”

Maid sáhttet mánáidgárdi ja váhnemat dahkat?

Ollesolbmot fertejit leat čielgasat ja ustitlaččat dieđihit dihto diliin ahte givssideapmi ii dohkkehuvvo. Lea dehálaš muitet ahte givssideamis eai leat mánát dássálaga, ja jus mánáin jearahallá, de dušše “gievrramusaid” jietna gullo.

Ollesolbmot sáhttet maiddá i loavkašuhttit mánáid sániiguin ja daguiguin. Mánáidgárddis ferte leat dihtomielaš ja definerejuvvon mánáidoaidnu, árvvusatnin ja gjerdavašvuolta berre vuhttot buot bargiid deaivvademiin ja gulahallamiin mánáiguin.

Ollesolbmot fertejit:

- leat ovttas mánáiguin vai fuomášit givssideami
- leat doarvái lahka oaidnit ja gullat
- leat aktiivvalaččat, liggosat ja beroštit
- beroštit

“Ollesolmmoš gii bidjá rájáid liggosit ja čielgasit, doaimá eastadeaddjin givssideami ja eará antisosiála láhttema vuostá. Dákkár ollesolmmoš adno nanusin, oažžu fámu ja lea dakkár ollesolmmoš gean mánát ja nuorat dárbašit.”

Ferte systemáhtalaččat ovddidit árvvusatnima ja gjerdavašvuoda mánáid gaskkas mánáidgárddis. Guoddoovddideaddji bargu mánáidgárddis sáhtta buori muddui eastadit givssideami ja vealaheami mánáid gaskkas, sihke mánáidgárdeáiggis, muhto maiddá maŋjelis máná eallimis. Ustitvuolta mánáid gaskkas lea eará dehálaš eaktu eastadit givssideami. Váhnemiin ja mánáidgárdebargiin lea hirbmat dehálaš bargu láchit dili mánáide ja hukset ustitvuoda mánáid gaskkas.

“Ahte olbmos lea ustit ja ieš
lea ustit, lea buorre bargomihttu
mánáidgárdebarggus.
Ustitvuotta lea buot dehálemos
gaskaoapmi givssideami vuostá.”

Ruovttu ja mánáidgárddi ovttasbargu:

Lea hirbmat dehálaš váhnemiidda dieđihit seammás go mánáidgárdebargit vihkot givssideami. Seamma dehálaš lea ahte váhnemat dieđihit mánáidgárdái go fuomášit givssideami mánáid gaskkas. Lea hirbmat dehálaš ahte mánát, váhnemat ja bargit háleštit heaittihit givssideami, ja ahte ollesolbmot ráhkadit plána mo dán eastadit ja bissehit.

Lassin ahte čuovvolit iežas máná loaktima ja dearvvašvuodadovddu, de lea hirbmat dehálaš ahte váhnemat beroštit maiddá eará mánáin ja fátmastit sin iežasat árgabeaivvis. Dan sáhtta dahkat dearvahettiin eará mánáid mánáidgárddis, háleštit singuin ja bovdet eará mánáid ruoktot. Váhnemat sáhttet maiddá leat mielde ovddideamen buori birrasa mánáidgárddis go hálet positiivvalaččat mánáidgárddi, bargiid, eará mánáid ja sin bearrašiid birra mánáidgárdeáiggi olggobealde.

Mánáidgárddiid
váhnenlávdegoddi
www.fubhg.no
post@fubhg.no

Mánáidgárddiid váhnenlávdegoddi (FUB) almmuhan 2012:s.
Ođasmahtton 2014:s.